

De commissaris en de activiste

JEROEN GRADENER

Jeroen Gradener is als docent werkzaam bij de Hogeschool van Amsterdam. Hij is drie maanden als onderzoeker actief bij Chelsea Collaborative in Chelsea, in het kader van zijn dissertatie over de kwaliteit van het opbouwwerk.

Gladys Vega, plaatselijk community-activiste en directeur van het Chelsea Collaborative heeft zichzelf kortgeleden op het oorlogsschild geheven. Ze kon niet anders na het dramatisch verlopen debat met de plaatselijke *chief of police* in de Chelsea High School.

Hij zou in aanwezigheid van de bewoners, grotendeels uit Latijns-Amerika afkomstige immigranten, herhalen wat hij eerder tegen haar had gezegd. Dat wat hem betreft 'geen medewerking zou worden verleend aan de invoering van de federale *Secure Communities Act*', het zoveelste gadget van de immer uitdijende *Homeland Security*, de ongrijpbare Amerikaanse veiligheidsdystopie die is ontstaan na 9/11. De *Secure Communities Act* (SCA) bepaalt dat de *Immigration and Customs Enforcement* (ICE), een Amerikaanse variant van de IND, zonder last of ruggespraak de plaatselijke politieleiding kan verordonneren 'een bepaald iemand' tijdelijk vast te houden. En over de definitie van 'een bepaald iemand' ging het eigenlijk die avond. De angst onder de latino's voor zulke vage omschrijvingen als reden voor arrestatie zit er goed in. Het roept trauma's wakker. Van vervolgingen in het

land van herkomst – van verdwenen familieleden die zich iets te kritisch uitlieten over zittende halve en hele (ex-)dictators in El Salvador, Peru en Columbia. Van *racial profiling* in de VS – een niet-blank uiterlijk geeft de politie bij voorbaat extra reden iemand aan te houden. En nu zijn de meesten hier ook nog eens *undocumented*: zonder officiële verblijfsstatus, dus in feite rechteloos. Tezamen culmineert dit in grote bezorgdheid aangaande de SCA.

Wat ook niet bijdraagt aan het gevoel van veiligheid onder de immigranten in Chelsea, zijn de dubbele signalen die Washington afgeeft. Half mei trad de SCA in werking, half juni – een maand later – kondigde president Barack Obama een generaal pardon af voor *undocumented* immigranten. Tenminste: als ze al vijftien jaar in de VS verblijven, nog geen 30 zijn en al die tijd aan de goeie kant van de

wet zijn gebleven. Diezelfde avond verkondigde Mitt Romney, Obama's rivaal bij de komende presidentsverkiezingen, echter dat hij zo gauw hij aan de macht was de wet zou terugdraaien.

Maar het leek in eerste instantie wel mee te vallen voor Chelsea. Een paar weken voor het debat in de aula van de High School had de politiechef aan Vega gemaild: 'Iedereen is veilig in Chelsea.' Ze was oprecht opgelucht toen ze het bericht aan ons voorlas, onderweg naar een anti-SCA-demonstratie *downtown* Boston. 'Ik zal niet toestaan dat de community van Chelsea slachtoffer wordt van *racial profiling*', had hij er nog aan toegevoegd. Een uur later kon ze aan de pers bij de betoging dan ook trots verklaren dat wat haar en de *chief* betrof Chelsea's illegale immigranten *safe* waren. In de auto had ze er nog wel bij gemeld dat hij wel moest

meewerken. De politie van Chelsea was immers genomineerd voor de *Community Politicing Award*. En zij en de chef waren uitgenodigd voor de nominatieceremonie in New York. 'Ik doe dat voor hem, dat weet hij.'

Op de avond van het debat zat de aula bijna vol, met zo'n tweehonderd bewoners. DiDomenico, lokaal politiek vertegenwoordiger in het State House van Massachusetts, had ook even het woord gekregen. Hij zegende de avond met een biografische parallel tussen het lot van de latino's in Chelsea en dat van zijn grootvader. Die had begin van de twintigste eeuw Napels verlaten. Hij sprak: 'Dankzij zijn inspanningen en offers sta ik hier. Tweedegeneratie-immigrant uit Italië en nu jullie politiek vertegenwoordiger in het State House. Jullie verdienen een eerlijke kans in Amerika.' Applaus.

Vervolgens had Vega de microfoon overgenomen en het publiek – nu in het Spaans – herinnerd aan de uitspraak van de commissaris van een paar weken eerder. Ze demonstreert de ontspannen, informele band tussen haar en de chef door hem zijn politiepet af te pakken – die ze vervolgens met een cabaretesk gebaar op haar hoofd laat balanceren, terwijl ze ondertussen een pirouette draait.

Een getraind observator had al wel kunnen opmerken dat de commissaris niet echt comfortabel aan tafel zat, naast twee genodigde migranten-activisten. Nerveus schuifelde hij met zijn voeten, voortdurend staarde hij afwezig naar het tafelblad voor zich als zijn medegasten aan het woord waren. Toen Vega hem vroeg zijn mededeling van twee weken terug toe te lichten, werd de reden van zijn ongemak nog niet helemaal duidelijk. Maar de sfeer was wel meteen verpest. 'In principe', begon hij, 'hoeft niemand in Chelsea bang te zijn voor de SCA.' Die Act was immers niet bedoeld voor rechtschapen inwoners, maar voor criminelen. 'Dus als

ik word aangehouden voor openbare dronkenschap, valt dat niet onder de SCA?' vroeg Vega. Hij zweeg even en rechtte zijn rug. 'Wanneer iemand mag worden aangehouden, is "at the discretion of the police officers discretion"', verkondigde de commissaris. 'Dat geldt ook voor wat politieagenten ertoe brengt om vingerafdrukken af te nemen.'

Gladys Vega

Langzaam gleed het aureool van beste vriend van het volk van Chelsea van hem af. De commissaris was aan het draaien. Vega rook onraad, de simultaanvertaling stagneerde. Haar in betogen verpakte vragen, werden in vragen verpakte betogen. In het kort: ze voelde zich verraden door de politiecommissaris. Je geeft geen duidelijk antwoord, en je komt terug op je eerdere mededeling. Vanaf nu is de strijd geopend', besloot ze het debat.

En dus had de *chief* een probleem. Spot niet met Vega, Puerto Ricaanse van afkomst en dochter van een community-activist in Chelsea. Een kwarteeuw geleden begonnen als receptioniste bij het Chelsea Collaborative, werkte ze van binnenuit de van

oorsprong witte organisatie om tot een samenwerkingsverband van diverse grass roots-belangenorganisaties. Ze ging de straat op om latino's aan te sporen arbeidsbemiddeling aan te vragen wanneer er fondsen voor beschikbaar kwamen, die anders alleen naar blanke bewoners zouden gaan. Ze schopte het tot directeur van het Chelsea Collaborative – gevreesd en bewonderd. Ze neemt geen blad voor de mond en gaat de strijd aan met het lokale gezag.

Zo ook die avond. Je zag hoe de *chief* leed onder het gebeuk van Vega's vragen. Een tamelijk forse man kromp ineens, daar op het podium. En er was geen enkele andere verklaring voor zijn draaien dan dat hij onder druk is gezet, en dat hij openlijk afstand moest doen van zijn woorden. Personen met meer macht dan de *chief* hebben hem terechtgewezen. Dat was duidelijk. Spreek een paar politieke activisten in Amerika, en je vergeet nooit meer hoe meedogenloos kafkaësk het veiligheidsapparaat er is. Ook al ben je politiecommissaris.

De ochtend na het debat tref ik Vega aan, bij de receptie van het Chelsea Collaborative. Haar reistas voor de politieconventie in New York staat een meter van haar vandaan, als teken van een duivels dilemma. Zal ze wel of niet afreizen met de man die haar gisteren zo voor schut heeft gezet? Die haar achterban heeft verraden? Passerende medewerkers informeren naar de stand van zaken. Ze trekt haar jasje recht. Een ondeugende blik verschijnt, een Spaanse krachtterm klinkt. Ze grijpt de rolkoffer en verdwijnt door de toegangsdeur en loopt op de man toe die niemand anders kan zijn dan de politiechef. Ze kussen elkaar broederlijk, hij draagt de koffer. En dan verdwijnt ze in zijn wagen, op weg naar Logan Airport. Naar de politieconventie. Ik had niet graag in zijn schoenen gestaan. Een reis kan lang duren als je ruzie hebt met Gladys Vega.